

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2021-09-20

Diarienummer:
ALN-2021-00487

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Yttrande om förslag till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar som framgår av **bilaga 1**,
2. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag till taxor och avgifter, enligt **bilaga 2**,
3. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag på omfördelning av kommunbidrag mellan nämndens verksamheter enligt **bilaga 3**,
4. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag på ersättningar till utförare inom lagen om valfrihetssystem (LOV) från 1 januari 2022 enligt **bilaga 4**,
5. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag på planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egenregi och externa utförare inom ansvarsområdet, enligt **bilaga 5**, samt
6. **att** överlämna nämndens yttrande med bilagor till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 7 september, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med föreslagna taxor och avgifter. Nämnden ska även lämna in en beskrivning av kommunalt finansierad verksamhet där planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egenregi och externa utförare inom ansvarsområdet framgår.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för systemledning i samverkan med stab ekonomi.

Föredragning

I förslaget till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024 ska äldrenämnden arbeta inom 13 uppdrag, varav tre av dem är specifikt riktade till nämnden. Äldrenämnden är till övervägande del positiv till det framlagda förslaget till Mål och budget. Nämnden har lämnat förslag på tillägg och omformuleringar i några av uppdragen, bland annat i syfte att betona vikten av samverkan med civilsamhälle, andra huvudmän och nämnder.

Äldrenämnden erbjuder insatser som drivs både genom extern och egen regi inom vård och omsorg. Upphandling sker både enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om valfrihetssystem (LOV).

Ekonomiska konsekvenser

Gällande taxor och avgifter för brukare föreslås i allt väsentligt att dessa räknas upp med prisbasbeloppet (PBB) för 2022. Det är generellt svårt att uppskatta intäktsförändringar för nämnden av föreslagna justeringar av taxor och avgifter eftersom det är många faktorer som påverkar dessa, men uppskattningsvis innebär föreslagna justeringar av avgifterna en intäktsökning om cirka 2,5 mnkr för 2022.

En omfördelning av kommunbidraget för 2022 föreslås där 25 miljoner kronor flyttas från ordinärt till särskilt boende.

När det gäller föreslagna ersättningar inom lagen om valfrihetssystem (LOV) föreslås generellt en större höjning inom hemtjänsten och för insatser utförda på landsbygden medan det för särskilt boende föreslås en höjning i linje med föregående års förslag. Totalt beräknas nämndens kostnader öka med cirka 16 mnkr för 2022 med de föreslagna höjningarna av ersättningen inom LOV.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 september 2021
- Bilaga, Yttrande om förslag till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024 inklusive bilagor:
 - Bilaga 1, Föreslagna justeringar i Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024
 - Bilaga 2, Nämndens förslag till taxor och avgifter
 - Bilaga 3, Förslag på omfördelning av kommunbidrag mellan verksamheter
 - Bilaga 4, Förslag på ersättningar till utförare inom LOV från 1 januari 2022
 - Bilaga 5, Nämndens förslag på planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egenregi och externa utförare inom ansvarsområdet

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Äldrenämnden

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Yttrande om förslag till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024, avseende nämndens ansvarsområde, med de justeringar som framgår av **bilaga 1**,

att fastställa nämndens förslag till taxor och avgifter för 2022 enligt **bilaga 2**,

att fastställa nämndens förslag på omfördelning av kommunbidrag mellan nämndens verksamheter enligt **bilaga 3**,

att fastställa nämndens förslag på ersättningar till utförare inom lagen om valfrihetssystem (LOV) från 1 januari 2022 enligt **bilaga 4**, samt

att fastställa nämndens förslag på planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egen regi och externa utförare inom ansvarsområdet enligt **bilaga 5**.

Sammanfattning

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta förslaget till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024, avseende nämndens ansvarsområde, med två smärre justeringar. Dessa avser en förändring i en av uppdragsbeskrivningarna, samt att ett uppdrag delas upp i två separata uppdrag.

Gällande taxor och avgifter för brukare föreslås i allt väsentligt att dessa räknas upp med prisbasbeloppet (PBB) för 2022. Uppskattningsvis innebär föreslagna justeringar av avgifterna en intäktsökning om c a 2,5 mnkr för 2022.

En omfördelning av kommunbidraget för 2022 föreslås där 25 miljoner kronor flyttas *från* ordinärt *till* särskilt boende.

När det gäller föreslagna ersättningar inom lagen om valfrihetssystem (LOV) föreslås generellt en större höjning inom hemtjänsten och för insatser utförda på landsbygden medan det för särskilt boende föreslås en höjning i linje med föregående års förslag.

Totalt beräknas nämndens kostnader öka med c a 16 mnkr för 2022 med de föreslagna höjningarna av ersättningen inom LOV.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 7 september, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med föreslagna taxor och avgifter. Nämnden lämnar även in en beskrivning av kommunalt finansierad verksamhet där planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egenregi och externa utförare inom ansvarsområdet framgår.

Ärendet har beretts i nämnden och det framlagda förslaget för nämndens ansvarsområde föreslås underställas kommunfullmäktige för beslut om Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024.

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta förslaget till Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024, avseende nämndens ansvarsområde, med två smärre justeringar. Dessa avser en förändring i en av uppdragsbeskrivningarna samt att ett uppdrag delas upp i två separata uppdrag.

Gällande taxor och avgifter för brukare föreslås i allt väsentligt att dessa räknas upp med prisbasbeloppet (PBB) för 2022. Det är generellt svårt att uppskatta intäktsförändringar för nämnden av föreslagna justeringar av taxor och avgifter eftersom det är många faktorer som påverkar dessa, men uppskattningsvis innebär föreslagna justeringar av avgifterna en intäktsökning om c a 2,5 mnkr för 2022.

Med anledning av hittillsvarande och beräknad volymutveckling och kostnadsläge för nästa år avseende nämndens två största verksamhetsområden, ordinärt boende och särskilt boende, föreslås en omfördelning av kommunbidraget för 2022. 25 miljoner kronor av kommunbidraget föreslås flyttas *från* ordinärt *till* särskilt boende.

När det gäller föreslagna ersättningar inom lagen om valfrihetssystem (LOV) föreslås generellt en större höjning inom hemtjänsten och för insatser utförda på landsbygden medan det för särskilt boende föreslås en höjning i linje med föregående års förslag. Totalt beräknas nämndens kostnader öka med c a 16 mnkr för 2022 med de föreslagna höjningarna av ersättningen inom LOV.

Äldrenämnden

Eva Christiernin

Ordförande

Peter Jernberg

Nämndsekreterare

Bilaga 1. Föreslagna justeringar i Mål och budget 2022 med plan för 2023–2024

Nämnden föreslår följande justeringar i förslaget till Mål och budget 2022, med plan för 2023–2024:

1. Uppdrag 11: *Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.*

Äldrenämnden föreslår att det i uppdragsbeskrivningen framgår att samverkan för att arbeta hälsofrämjande även är viktig med civilsamhället (intresseorganisationer och föreningar). Detta då civilsamhället har en viktig roll som komplement till nämndens egen verksamhet i att främja en god hälsa för nämndens målgrupper. Nämnden samverkar med och stödjer civilsamhället inom ramen för detta, exempelvis genom föreningsbidrag och offentligt idéburet partnerskap (IOP).

Nuvarande formulering i uppdragsbeskrivningen:

Kommunen behöver fokusera på förebyggande åtgärder, samverkan med Region Uppsala och ge extra stöd till utsatta grupper.

Förslag till ny formulering i uppdragsbeskrivningen:

Kommunen behöver fokusera på förebyggande åtgärder, samverkan med Region Uppsala och civilsamhället, samt ge extra stöd till utsatta grupper.

2. Uppdrag 24: *Stärka livskvaliteten och möjligheten att åldras på egna villkor genom en stärkt grundbemanning och främjande av digital inkludering (ÄLN, OSN och KTN)*

Äldrenämnden föreslår att detta uppdrag delas upp i två separata uppdrag enligt nedanstående:

Säkerställ hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom en stärkt grundbemanning. (ÄLN)

samt

Säkerställ hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering. (ÄLN, OSN och KTN)

Stärkt grundbemanning är något som främst berör äldrenämndens biståndsbedömda insatser och den äldres möjlighet till samvaro, gemenskap och stöd som bidrar till en meningsfull vardag. Digital inkludering rör däremot alla äldres möjligheter till detta oavsett insatser eller inte. I det senare uppdraget behöver därför flera nämnder inkluderas i samverkan, exempelvis genom förebyggande insatser. Genom att dela upp uppdragen kan detta tydliggöras.

Bilaga 2 Justerade taxor och avgifter för år 2022

Nämndens förslag på taxor och avgifter från 1 januari 2022 framgår av tabellen nedan.

Taxan/avgiften avser	Enhet	Taxa 2020 Kronor inkl moms	Taxa 2021 Kronor inkl moms	Taxa 2022 exkl moms	Taxa 2022 moms	Taxa 2022 Kronor inkl moms	Förändring Kronor	Förändring Procent	Medel R9 2021	Ingår i maxtaxa**	Index för uppräknig
Ordinärt boende											
Hemtjänst	Kronor per timme	300	355	360	0	360	5	1,4%	378	Ja	0,745% av PBB*
Tillsyn via kamera	-	Ingen avgift	Ingen avgift	-	-	Utreds 2021/2022					
Matdistribution	Kronor per matlåda	59	62	65	0	65	3	4,8%	59	Nej	
Trygghetslarm ordinärt boende	Kronor per månad	212	214	217	0	217	3	1,6%	223	Ja	0,45% av PBB
Hälso- och sjukvårdsinsats för personer under 85 år	Kronor per månad	200	400	400	0	400	0	0,0%	361***	Ja	
Hjälpmedel	-	Ingen avgift	Ingen avgift	-	-	Utreds 2021/2022					
Korttidsboende											
Omsorg	Kronor per dygn	71	71	72	0	72	1	1,9%	71	Ja	1/30 av maxtaxan**
Matservice	Kronor per dygn	106	115	117	0	117	2	1,5%	114	Nej	1/30 av måltidsavgift boende
Vård- och omsorgsboende											
Omsorg	Kronor per månad	2 125	2 139	2 170	0	2 170	31	1,4%	2 139	Ja	Maxtaxa**
Matservice	Kronor per månad	3 189	3 450	3 501	0	3 501	51	1,5%	3 458	Nej	7,248% av PBB
Dagverksamhet											
Måltider och fika	Kronor per dag	73	73	74	0	74	1	1,2%	76	Nej	0,153% av PBB
Förbrukningsartiklar m.m. boende											
Lakan	Kronor per månad	106	106	86	22	108	2	1,6%	i.u	Nej	0,223% av PBB
Förbrukningsartiklar	Kronor per månad	129	130	106	26	132	2	1,8%	i.u	Nej	0,274% av PBB

*PBB = prisbasbeloppet. Fastställs årligen av regeringen. PBB för 2022 är 48 300 kr.

**Enligt 8 kap 5 § 1. Socialtjänstlagen max en tolfedel av 53,92% av prisbasbelopp per månad (2022: 2 170 kr/månad).

*** Avser medel för de kommuner som har månadsavgift.

Merparten av nämndens avgifter räknas upp utifrån fastställt index som är knutet till prisbasbeloppet (PBB). Prisbasbeloppet för 2022 är 48 300 kr. Avgift för hemtjänst, trygghetslarm, hälso- och sjukvård i ordinärt boende, omvårdnadsavgift på korttidsboende och särskilt boende får tillsammans inte överstiga maxtaxan som är fastställd i Socialtjänstlagen. Maxtaxan för 2022 är 2 170 kr per månad.

Gällande avgiften för hälso- och sjukvård i hemmet föreslås ingen höjning, då denna avgift har höjts relativt mycket de senaste åren. För brukare som enbart har insats i form av hälso- och sjukvård föreslås fortsatt maxtaxa vid 400 kr per månad, dvs ett besök.

Avgiften för matlådor i ordinärt boende föreslås höjas med 3 kr vilket är i linje med höjningen året innan och i paritet med beräknad självkostnad för 2022.

Ekonomiska konsekvenser för enskild brukare

När det gäller avgift för hemtjänst och hälso- och sjukvårdsinsatser styr bland annat den enskildes nettoinkomst och boendekostnad hur stort avgiftsutrymme den enskilde får. För varje brukare finns därför en individuell uträkning av avgiftsutrymme, och de brukare som inte har ekonomiskt utrymme blir avgiftsbefriade. Den brukare som har trygghetslarm och hemtjänst når upp i maxtaxan vid 5,4 timmar utförd hemtjänst per månad, om avgiftsutrymme finns.

Ekonomiska konsekvenser för äldrenämnden

När det gäller avgifternas påverkan för nämndens intäkter är det generellt svårt att uppskatta intäktsförändringen eftersom det är många faktorer som styr detta, inte minst eftersom avgiften som brukaren ska betala bestäms av det individuella avgiftsutrymme samt maxtaxan i varje enskilt fall.

Totalt uppskattas en intäktsökning av föreslagna höjningar av taxor och avgifter för 2022 om *c a 2,5 mnkr* för nämnden.

Bilaga 3

Omfördelning av kommunbidrag mellan verksamheter (teknisk justering)

Nämnden tilldelas ekonomiska ramar för verksamheterna ordinärt boende, särskilt boende och öppna insatser (förebyggande verksamhet), utöver politisk verksamhet.

Med ledning av rådande över- och underskott i nämndens olika verksamheter samt en uppskattad volymutveckling för 2022 och hur detta väntas påverka de olika verksamheterna nästa år, föreslås en omfördelning av kommunbidraget enligt tabellen nedan:

FÖRSLAG FLYTT AV KOMMUNBIDRAG MELLAN VERKSAMHETER FÖR 2022				
Verksamhet	Kommunbidrag per verksamhet (tkr)	Kommunbidrag från (tkr)	Kommunbidrag till (tkr)	Förslag nytt kommunbidrag per verksamhet (tkr)
Politisk verksamhet	1 925			1 925
Öppen verksamhet	58 046			58 046
Ordinärt boende	834 186	-25 000		809 186
Särskilt boende	1 140 972		25 000	1 165 972
SUMMA	2 035 129	-25 000	25 000	2 035 129

Utifrån tabellen ovan föreslås således en flytt av kommunbidrag från ordinärt boende om 25 miljoner kronor till särskilt boende för år 2022.

Bilaga 4

Ersättningar till utförare inom LOV från 1 januari 2022

Föreslagna ersättningar inom LOV från och med 1 januari 2022 som gäller de enskilt största verksamheterna inom ordinärt boende och särskilt boende framgår av tabellen nedan. För komplett sammanställning över också övriga verksamheter och förslagen för nämndens ersättning inom LOV, se vidare sist i denna bilaga.

Ersättningen avser	Enhet	ERSÄTTNING	ERSÄTTNING	Förändring Kronor	Förändring Procent
		2021 KRONOR INKL MOMS	2022 KRONOR INKL MOMS		
Ordinärt boende					
Hemtjänst till brukare med upp till 119 timmar per månad samt delegerad hemsjukvård (dagtid/tätort)	Kronor per timme	436	447	11	2,5%
Hemtjänst till brukare med upp till 119 timmar per månad samt delegerad hemsjukvård (dagtid/landsbygd)	Kronor per timme	546	601	55	10,0%
Legitimerad hemsjukvård* (dagtid)	Kronor per timme	494	506	12	2,5%
	Schablontid per patient	5,4 per månad	5,4 per månad	0	-
Särskilt boende					
Särskilt boende	Kronor per dygn	1 922	1 951	29	1,5%

I föreslagna ersättningar för 2022 har en samlad bedömning gjorts av följande faktorer:

- Historiska justeringar av ersättningen,
- Självkostnaden inom egen regi,
- Jämförelse med andra kommuners ersättningsnivåer.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna justeringar av ersättning inom LOV förväntas medföra en ökad kostnad om c a **16 mnkr totalt för 2022**, beräknat på dagens volymer. Av denna kostnadsökning står särskilt boende för 6,5 mnkr och hemtjänst/hemsjukvård för 9,5 mnkr.

I tabellen nedan framgår ersättningarna för övriga delar som inte framgår ovan.

Ersättningen avser	Enhet	ERSÄTTNING	ERSÄTTNING	Förändring	Förändring
		2021	2022		
		KRONOR INKL	KRONOR INKL	Kronor	Procent
		MOMS	MOMS		
Hemtjänst samt hälso- och sjukvård i hemmet (dagtid/tätort)					
Service (endast serviceföretag)	Kronor per timme	356	365	9	2,5%
	Kronor per				
Matservice, matlåda per leverans	leverans	72	75	3	4,0%
Hemtjänst till brukare med 120 timmar eller fler per månad*	Kronor per timme	415	425	10	2,5%
Kompletterande hemtjänst och delegerad hemsjukvård till annat grundbeslut	Kronor per timme	312	320	8	2,6%
Frekvent avböjda besök hemtjänst	Kronor per timme	312	320	8	2,6%
Larminsatser	Kronor per timme	436	447	11	2,5%
Vak	Kronor per timme	312	320	8	2,6%
Hemtjänst samt hälso- och sjukvård i hemmet (dagtid/landsbygd)					
Service (endast serviceföretag)	Kronor per timme	443	487	44	10,0%
	Kronor per				
Matservice, matlåda per leverans	leverans	72	75	3	4,0%
Hemtjänst till brukare med 120 timmar eller fler per månad*	Kronor per timme	519	571	52	10,0%
Kompletterande hemtjänst och delegerad hemsjukvård till annat grundbeslut	Kronor per timme	312	320	8	2,6%
Frekvent avböjda besök hemtjänst	Kronor per timme	312	320	8	2,6%
Larminsatser	Kronor per timme	546	601	55	10,0%
Vak	Kronor per timme	312	320	8	2,6%
Hemtjänst samt delegerad hälso- och sjukvård i hemmet (natt/tätort)					
Hemtjänst inkl. larminsatser	Kronor per besök	227	265	38	16,7%
Delegerad hemsjukvård	Kronor per besök	227	265	38	16,7%
Vak	Kronor per timme	366	375	9	2,5%
Hemtjänst samt delegerad hälso- och sjukvård i hemmet (natt/landsbygd)					
Hemtjänst inkl. larminsatser	Kronor per besök	276	410	134	48,6%
Delegerad hemsjukvård	Kronor per besök	276	410	134	48,6%
Vak	Kronor per timme	366	375	9	2,5%
Legitimerad hemsjukvård (natt/tätort)					
0-100 patienter per månad	Kronor per månad	45 486	46 624	1 138	2,5%
101-300 patienter per månad	Kronor per månad	89 028	91 254	2 226	2,5%
301-600 patienter per månad	Kronor per månad	-	184 444		
301-700 patienter per månad	Kronor per månad	176 112	-		
601-800 patienter per månad	Kronor per månad	-	229 075		
701 patienter el. fler per månad	Kronor per patient	252	-		
801 patienter el. fler per månad	Kronor per patient	-	286		
Legitimerad hemsjukvård (natt/landsbygd)					
0-100 patienter per månad	Kronor per månad	49 653	50 894	1 241	2,5%
101-300 patienter per månad	Kronor per månad	96 695	108 337	11 642	12,0%
301-600 patienter per månad	Kronor per månad	-	197 599		
301-700 patienter per månad	Kronor per månad	183 779	-		
601-800 patienter per månad	Kronor per månad	-	242 229		
701 patienter el. fler per månad	Kronor per patient	263	-		
801 patienter el. fler per månad	Kronor per patient	-	303		

*Ersättningen gäller för brukare som har 120 timmar hemtjänst eller mer under en månad och gäller från första timmen

Bilaga 5

Planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egen regi och av externa utförare inom ansvarsområdet

I nämndens största verksamheter, hemtjänst och särskilt boende, avser ca 40% köp av externa utförare inom båda verksamhetsområdena enligt budget 2021. Den externa verksamheten avser här köp från företag, stiftelser och föreningar. Nämnden köper även verksamhet från andra nämnder, kommuner och myndigheter men detta ingår inte i ovanstående siffra. Övrig verksamhet bedrivs uteslutande i egen regi.

Planerad fördelning mellan verksamhet utförd i egen regi och av externa utförare saknas.